

Oponentský posudek na rigorózní práci Z. Pehala, Ke zdomácnění emfyteutického práva ve 13. a 14. století na Čáslavsku

Autor si zvolil nelehkou problematiku a budiž ihned na začátku řečeno, že se mu podařilo dané regionálně zaměřené téma dobře zpracovat. Přitom vycházel nejen z bohaté literatury a z pramenů obecně teritoriální povahy, ale i těch, které se týkají území zhruba od Železných hor k řece Sázavě.

Z. Pehal podává obsahové vymezení termínu *ius* a posléze i emfyteutického práva, přičemž velmi dobře postihl podobnost středověké emfyteuse s emfyteusí v právu římském. Cítuje z českých i římských právních pramenů a ukazuje i na tomto institutu proces rané recepce římského práva na našem území.

Na základě pramenů jsou tu uvedeny odlišnosti mezi emfyteutickou smlouvou a např. smlouvou kupní či nájemní.

V jednotlivých kapitolkách popisuje autor úlohu lokátora při zakládání nových vsí a rovněž imunit při zavádění německého práva, které se k nám dostávalo společně s kolonizací, a rozebírá texty emfyteutických smluv. Zaměřuje se nejen na emfyteuse ve světské oblasti, ale věnuje se logicky i emfyteusím v oblasti církevní.

Zejména se tu ve vývoji emfyteuse zdůrazňuje role Lichtenburků, kteří přišli do zkoumané oblasti ze severozápadních Čech, kde jsou doloženy jejich emfyteutické smlouvy. Zkušenosti tohoto významného rodu se pak v tomto ohledu projeví i na Čáslavsku.

Z. Pehal hledal doklady emfyteuse i v diplomatářích jednotlivých klášterů, zvláště pak vilémovského.

Autor srovnával jednotlivé případy emfyteuse na Čáslavsku a postihl proměny tohoto i ekonomicky zajímavého institutu. Na základě rozboru starších i mladších emfyteutických smluv došel k závěru, že ve sledované oblasti se již vyskytuje vyspělá forma německého práva.

V kontextu s emfyteutickým právem nemohl rigorosant opomenout ani otázku rozvoje středověkých katastrů a lhotního zřízení. Z. Pehal se dotkl také srovnání *ius teutonicum* se starším *ius bohemicum*, což by si ale zasloužilo přece jen více pozornosti.

Autor prokázal ve své práci schopnost interpretace pramenů, vyrovnal se s daným tématem velmi dobře a navíc připojil ilustrativní obrazovou přílohou, ukazující území z Čáslavska, která byla předmětem emfyteutických smluv.

K předložené rigorózní práci nemám závažnější připomínky a doporučuji ji jako výborný podklad k obhajobě.

Námět pro obhajobu: *Ius bohemicum* a *ius teutonicum*

Prof. JUDr. PhDr. K. Adamová, CSc.

Praha, 14.5.08